

Bruxelles, den 23.5.2022
COM(2022) 617 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

**om Litauens nationale reformprogram 2022 og med Rådets udtalelse om Litauens
stabilitetsprogram 2022**

{SWD(2022) 617 final} - {SWD(2022) 640 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Litauens nationale reformprogram 2022 og med Rådets udtalelse om Litauens stabilitetsprogram 2022

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241² om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til gennemførelse af reformer og investeringer og bidrager således med en finanseffekt finansieret af Unionen. Den bidrager til den økonomiske genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige og væksthæmrende reformer og investeringer, navnlig til fremme af den grønne og den digitale omstilling, og vil samtidig styrke modstandsdygtigheden og den potentielle vækst i medlemsstaternes økonomier. Den hjælper også med at skabe mere holdbare offentlige finanser og styrke væksten og jobskabelsen på mellemlang og lang sigt. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten [blev] i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den [XX] juni 2022.
- (2) Den 24. november 2021 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst, som markerede starten på det europæiske semester 2022 for samordning af de økonomiske politikker. Den tog behørigt hensyn til bekræftelsen på det sociale topmøde i Porto i maj 2021 af det fælles tilsagn om at fortsætte gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, som blev proklameret af Europa-Parlamentet,

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

Rådet og Kommissionen den 17. november 2017. Det Europæiske Råd godkendte prioriteterne i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2022 den 25. marts 2022. Den 24. november 2021 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen, hvori Litauen ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse³. Samme dato vedtog Kommissionen en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet, som blev vedtaget af Rådet den 5. april 2022, samt forslaget til den fælles rapport om beskæftigelsen 2022, der indeholder en analyse af gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder, og som blev vedtaget af Rådet den 14. marts 2022.

- (3) Ruslands invasion af Ukraine i kølvandet på den globale pandemi har ændret den geopolitiske og økonomiske situation betydeligt. Invasionens indvirkning på medlemsstaternes økonomier har bl.a. kunnet mærkes gennem højere energi- og fødevarerpriser og svagere vækstudsigter. De højere energipriser presser især de mest sårbare husholdninger, som er ramt eller risikerer at blive ramt af energifattigdom. EU oplever også en hidtil uset tilstrømning af personer, der flygter fra Ukraine. I den forbindelse blev direktivet om midlertidig beskyttelse den 4. marts 2022 taget i brug for første gang⁴ med henblik på at give fordrevne personer fra Ukraine ret til lovligt ophold i EU samt adgang til uddannelse, arbejdsmarkedet, sundhedsydelser, bolig og sociale sikringsordninger. Der er stillet ekstraordinær støtte til rådighed for Litauen gennem initiativet om samhørighedsaktionen for flygtninge i Europa (CARE) og muligheden for yderligere forfinansiering gennem programmet om genopretningsbistand til samhørighed og til områder i Europa (REACT-EU) med henblik på hurtigt at imødekomme behovet for at modtage og integrere personer, der flygter fra Ukraine.
- (4) Under hensyntagen til en økonomisk og geopolitisk situation i hastig udvikling genoptages den brede samordning af den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken inden for det europæiske semester i 2022, idet forløbet også tilpasses gennemførelseskravene i forbindelse med genopretnings- og resiliensfaciliteten som skitseret i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2022. Gennemførelsen af de vedtagne genopretnings- og resiliensplaner spiller en vigtig rolle for opfyldelsen af målene for samordning af den økonomiske politik under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev udstedt i forbindelse med semesterforløbet i 2019 og 2020. De landespecifikke henstillinger fra 2019 og 2020 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241, hvilket gælder for alle landespecifikke henstillinger, der blev udstedt før datoen for den modificerede plan.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25).

⁴ Rådets gennemførelsesafgørelse (EU) 2022/382 af 4. marts 2022 om konstatering af massetilstrømning af fordrevne personer fra Ukraine som omhandlet i artikel 5 i direktiv 2001/55/EF og deraf følgende indførelse af midlertidig beskyttelse (EUT L 71 af 4.3.2022, s. 1).

- (5) Den generelle undtagelsesklausul har været aktiveret siden marts 2020⁵. I sin meddelelse af 3. marts 2021⁶ indtog Kommissionen den holdning, at beslutningen om, hvorvidt den generelle undtagelsesklausul skal deaktiveres eller fortsat skal anvendes, bør træffes som led i en overordnet vurdering af økonomiens tilstand med niveauet for den økonomiske aktivitet i Unionen eller i euroområdet sammenlignet med niveauet før krisen (ultimo 2019) som det bærende kvantitative kriterie. Den øgede usikkerhed og de alvorlige nedadrettede risici for de økonomiske udsigter som følge af krig i Europa samt de hidtil usete stigninger i energipriserne og de vedvarende forstyrrelser af forsyningskæderne berettiger, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul fortsat er aktiveret i hele 2023.
- (6) Ifølge den fremgangsmåde, der følges i Rådets udtalelse af 18. juni 2021 om stabilitetsprogrammet 2021, bestemmes den finanspolitiske kurs i øjeblikket bedst ud fra ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden), idet der ses bort fra kriserelaterede midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19, mens udgifter finansieret med ikke tilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt⁷. I forbindelse med undersøgelsen af, om den nationale finanspolitik er forsvarlig, og om sammensætningen heraf bidrager til en bæredygtig genopretning i overensstemmelse med den grønne og den digitale omstilling, lægges der foruden den overordnede finanspolitiske kurs også vægt på udviklingen i de nationalt finansierede⁸ primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og kriserelaterede midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19) samt i investeringerne.
- (7) Den 2. marts 2022 vedtog Kommissionen en meddelelse, som udstikker overordnede finanspolitiske retningslinjer for 2023 med henblik på at hjælpe medlemsstaterne med at forberede deres stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning⁹. På grundlag af de makroøkonomiske udsigter i vinterprognosen 2022 bemærkede Kommissionen, at det forekommer hensigtsmæssigt at gå fra en samlet set understøttende finanspolitisk kurs i 2020-2022 til en overvejende neutral samlet finanspolitisk kurs i 2023, samtidig med at der udvises parathed til at reagere på udviklingen i den økonomiske situation. Kommissionen meddelte, at de finanspolitiske henstillinger for 2023 fortsat bør differentieres mellem medlemsstaterne under hensyntagen til eventuelle afsmittende virkninger mellem landene. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at følge disse retningslinjer i deres stabilitets- og konvergensprogrammer. Kommissionen forpligtede sig til at følge den økonomiske udvikling nøje og tilpasse sine politiske retningslinjer efter behov og

⁵ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet om aktivering af stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul, Bruxelles (COM(2020) 123 final af 20.3.2020).

⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet – Et år siden covid-19 brød ud: finanspolitisk reaktion, Bruxelles (COM(2021) 105 final af 3.3.2021).

⁷ Skønnene vedrørende den finanspolitiske kurs og dens komponenter i denne henstilling stammer fra skøn foretaget af Kommissionen på basis af de antagelser, der ligger til grund for Kommissionens forårsprognose 2022. Kommissionens forventninger til den potentielle vækst på mellemlang sigt tager ikke højde for de positive virkninger af reformer, der indgår i genopretnings- og resiliensplanen, og som kan øge den potentielle vækst.

⁸ Dvs. ikke finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten eller andre EU-midler.

⁹ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet – Finanspolitiske retningslinjer for 2023, Bruxelles (COM(2022) 85 final af 2.3.2022).

senest i forbindelse med forårspakken under det europæiske semester i slutningen af maj 2022.

- (8) For så vidt angår de finanspolitiske retningslinjer, som blev udstukket den 2. marts 2022, tager de finanspolitiske henstillinger for 2023 hensyn til den forværrede økonomiske situation, den øgede usikkerhed og yderligere nedadrettede risici og den højere inflation sammenlignet med vinterprognosen. Den finanspolitiske reaktion skal derfor tage sigte på at forøge de offentlige investeringer i grøn og digital omstilling og energisikkerhed og på at opretholde købekraften i de mest sårbare husholdninger med henblik på at afbøde virkningerne af energiprisstigningerne og begrænse inflationspresset fra anden runde-effekter ved hjælp af målrettede og midlertidige foranstaltninger; finanspolitikken skal forblive fleksibel, så den kan tilpasses de hurtigt skiftende omstændigheder, og den skal i de enkelte lande afpasses efter deres finanspolitiske og økonomiske situation, herunder med hensyn til eksponering for krisen og tilstrømningen af fordrevne personer fra Ukraine.
- (9) Den 14. maj 2021 indgav Litauen sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingskriterierne i bilag V til forordningen. Den 20. juli 2021 vedtog Rådet en afgørelse om godkendelse af vurderingen af Litauens genopretnings- og resiliensplan¹⁰. Tilrådgørelsesafgørelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har truffet en afgørelse om, at Litauen på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.
- (10) Den 27. april 2022 fremlagde Litauen sit nationale reformprogram 2022 og den 29. april 2022 sit stabilitetsprogram 2022 i overensstemmelse med fristen i artikel 4 i forordning (EF) nr. 1466/97. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen. Det nationale reformprogram 2022 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Litauens halvårslige rapportering om de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen.
- (11) Den 23. maj 2022 offentliggjorde Kommissionen landerapporten 2022 for Litauen¹¹. Heri foretages der en vurdering af Litauens fremskridt med hensyn til at gennemføre de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet i 2019, 2020 og 2021, og der gøres status over Litauens gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen med udgangspunkt i resultattavlen for genopretnings- og resiliensfaciliteten. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer, herunder som følge af Ruslands invasion af Ukraine. Rapporten indeholder også en vurdering af Litauens fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelse af EU's overordnede mål

¹⁰ Rådets gennemførelsesafgørelse af 20. juli 2021 om godkendelse af vurderingen af Litauens genopretnings- og resiliensplan (ST 10477/2021; ST 10477/2021 ADD 1)

¹¹ SWD(2022) 617.

vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af FN's mål for bæredygtig udvikling.

- (12) Den 23. maj 2022 offentliggjorde Kommissionen en rapport i medfør af artikel 126, stk. 3, i TEUF. I rapporten redegøres der for budgetsituationen i Litauen, eftersom landets offentlige underskud ventes at overstige traktatens referenceværdi på 3 % af BNP i 2022. I rapporten blev det konkluderet, at underskudskriteriet ikke var opfyldt. I overensstemmelse med meddelelsen af 2. marts 2022 foreslog Kommissionen ikke at indlede en ny procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud i foråret 2022, men vil i efteråret 2022 revurdere, om det muligvis skal foreslås at indlede en procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt underskud.
- (13) Den 20. juli 2020 henstillede Rådet, at Litauen i 2020 og 2021 skulle træffe alle nødvendige foranstaltninger i overensstemmelse med den generelle undtagelsesklausul til effektivt at imødegå pandemien, understøtte økonomien og støtte den efterfølgende genopretning. Det henstillede også, at Litauen skulle føre en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt og sikre en holdbar gæld, og samtidig øge investeringerne, så snart den økonomiske situation tillader det. Ifølge data valideret af Eurostat faldt Litauens offentlige underskud i 2021 fra 7,3 % af BNP i 2020 til 1,0 % i 2021. Litauens finanspolitiske reaktion understøttede den økonomiske genopretning i 2021, mens de midlertidige nødhjælpsforanstaltninger faldt fra at udgøre 3,9 % af BNP i 2020 til 2,8 % i 2021. De foranstaltninger, som Litauen har truffet i 2021, er i overensstemmelse med Rådets henstilling af 20. juli 2020. De diskretionære budgetforanstaltninger, som regeringen traf i 2020 og 2021, var hovedsagelig af midlertidig karakter. Samtidig var nogle af de diskretionære foranstaltninger, som regeringen traf perioden 2020-2021, ikke af midlertidig karakter eller opvejet af udlignende foranstaltninger, først og fremmest stigningen i aflønningen til offentligt ansatte. Ifølge data valideret af Eurostat udgjorde den offentlige gæld 44,3 % af BNP i 2021.
- (14) Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for de budgetmæssige fremskrivninger i stabilitetsprogrammet 2022, er realistisk. Regeringen forventer en realvækst i BNP på 1,6 % i 2022 og 2,5 % i 2023. Til sammenligning ventes realvæksten i BNP ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 at udgøre 1,7 % i 2022 og 2,6 % i 2023. I sit stabilitetsprogram 2022 forventer regeringen, at det samlede underskud vil stige til 4,9 % af BNP i 2022 og falde til 2,4 % i 2023. Stigningen i underskuddet i 2022 afspejler hovedsagelig foranstaltninger, der skal dæmme op for virkningen af høje energipriser, støtte lavindkomsthusholdninger og tage hensyn til tilstrømningen af personer på flugt fra Ukraine. Ifølge programmet ventes den offentlige gældskvote at falde til 43,3 % i 2022 og forblive uændret i 2023. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 et offentligt underskud i 2022 og 2023 på henholdsvis 4,6 % og 2,3 % af BNP. Dette er i overensstemmelse med underskuddet ifølge stabilitetsprogrammet 2022. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 vil den offentlige gældskvote udgøre 42,7 % i 2022 og 43,1 % i 2023.

Ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 anslås den potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år) at være på 3,2 %. Dette skøn tager dog ikke højde for virkningerne af de reformer, der indgår i genopretnings- og resiliensplanen, og som kan øge Litauens potentielle vækst.

- (15) I 2022 udfasede regeringen størstedelen af de foranstaltninger, der blev truffet som reaktion på covid-19-krisen, således at de midlertidige nødhjælpsforanstaltninger forventes at falde fra at udgøre 2,8 % af BNP i 2021 til 1,2 % i 2022. Det offentlige underskud påvirkes af de foranstaltninger, der er vedtaget for at imødegå de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne, og som ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 anslås til 1,2 % af BNP i 2022 og 0,0 % af BNP i 2023¹². Disse foranstaltninger består hovedsagelig af tilskud til gas- og elselskaber, godtgørelse for moms på varmeenergi og en bredere anvendelse af andre former for godtgørelse vedrørende varmeenergi. Foranstaltningerne bebudes at være af midlertidig karakter for størstepartens vedkommende. Hvis energipriserne fortsætter med at være høje i 2023, vil nogle af disse foranstaltninger eventuelt blive videreført. Nogle af disse foranstaltninger er ikke målrettede, navnlig tilskud til gas- og elselskaber og godtgørelse for moms på varmeenergi. Det offentlige underskud påvirkes også af omkostningerne til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine, som ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 forventes at udgøre 0,2 % i 2022 og 2023¹³, samt stigningen i forsvarsudgifterne på 0,5 % af BNP i både 2022 og 2023.
- (16) Den 18. juni 2021 henstillede Rådet, at Litauen¹⁴ i 2022 fastholder en understøttende finanspolitisk kurs, som omfatter finanseffekten af genopretnings- og resiliensfaciliteten, og opretholder nationalt finansierede investeringer. Rådet henstillede også, at Litauen skulle holde stigningen i de nationalt finansierede løbende udgifter under kontrol. Det henstillede også, at Litauen, når den økonomiske situation tillader det, skulle føre en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt og sikre finanspolitisk holdbarhed på mellemlang sigt, og samtidig skulle øge investeringerne med henblik på at løfte vækstpotentialet.
- (17) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 og de oplysninger, der er indeholdt i Litauens stabilitetsprogram 2022, forventes den finanspolitiske kurs i 2022 at være understøttende med -4,2 % af BNP som henstillet af Rådet¹⁵. Litauen agter løbende at støtte genopretningen ved at udnytte genopretnings- og resiliensfaciliteten til at finansiere yderligere investeringer som henstillet af Rådet. Det positive bidrag til den økonomiske aktivitet fra udgifter finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler forventes at stige med 0,5 procentpoint af BNP i forhold til 2021. Nationalt finansierede investeringer skønnes at indebære et ekspansivt bidrag til den finanspolitiske kurs på 0,3 procentpoint i 2022¹⁶. Litauen forventes derfor at opretholde nationalt finansierede investeringer som henstillet af

¹² Tallene angiver størrelsen af de årlige budgetomkostninger ved de foranstaltninger, der er truffet siden efteråret 2021, herunder løbende indtægter og udgifter samt — hvis det er relevant — investeringsudgifter.

¹³ Det samlede antal fordrevne personer fra Ukraine til EU forventes gradvist at nå op på 6 mio. ved udgangen af 2022, og deres geografiske fordeling anslås på grundlag af størrelsen af den eksisterende diaspora, den relative befolkning i den modtagende medlemsstat og den faktiske fordeling af fordrevne personer fra Ukraine i hele EU pr. marts 2022. For budgetudgifter pr. person er skønnene baseret på Kommissionens Fælles Forskningscenters Euomod-mikrosimuleringsmodel, idet der tages hensyn til både kontantoverførsler, som personer kan få, samt naturalydelse såsom uddannelse og sundhedspleje.

¹⁴ Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Litauens stabilitetsprogram for 2021 (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 68).

¹⁵ Hvis indikatoren er negativ (positiv), betyder det, at væksten i de primære udgifter ligger over (under) den økonomiske vækst på mellemlang sigt, hvilket er tegn på en ekspansiv (kontraktiv) finanspolitik.

¹⁶ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et ekspansivt bidrag på 0,1 procentpoint af BNP.

Rådet. Samtidig ventes væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) i 2022 at indebære et ekspansivt bidrag på 3,2 procentpoint til den samlede finanspolitiske kurs. Dette betydelige ekspansive bidrag omfatter den yderligere virkning af foranstaltningerne til afhjælpning af de økonomiske og sociale følger af stigningen i energipriserne (1,2 % af BNP) samt omkostningerne til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine (0,2 % af BNP), mens bl.a. supplerende støtte til lavindkomsthusholdninger (yderligere stigning i pensioner, børnepenge, social bistand, mindsteværdi af personfradrag) forventes at bidrage til væksten i de løbende nettoudgifter i et omfang svarende til 0,4 % af BNP. På grundlag af Kommissionens nuværende skøn holder Litauen derfor ikke i tilstrækkelig grad stigningen i de nationalt finansierede løbende udgifter under kontrol i 2022.

- (18) I Kommissionens forårsprognose 2022 forventes den finanspolitiske kurs i 2023 at ligge på 1,5 % af BNP under antagelse af en uændret politik¹⁷. Litauen forventes fortsat at anvende tilskuddene fra genopretnings- og resiliensfaciliteten i 2023 til at finansiere yderligere investeringer til støtte for genopretningen. Det positive bidrag til den økonomiske aktivitet fra udgifter finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler forventes at stige med 0,4 procentpoint af BNP i 2023. Nationalt finansierede investeringer skønnes at indebære et kontraktivt bidrag til den finanspolitiske kurs på 0,5 procentpoint i 2023¹⁸. Samtidig ventes væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) i 2023 at indebære et kontraktivt bidrag på 1,5 procentpoint til den samlede finanspolitiske kurs. Dette omfatter virkningen af udfasningen af foranstaltningerne til afhjælpning af stigningen i energipriserne (1,2 % af BNP) samt yderligere omkostninger til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine (0,1 % af BNP).
- (19) Ifølge stabilitetsprogrammet 2022 forventes det offentlige underskud gradvist at falde til 1,3 % af BNP i 2024 og til 1,0 % i 2025. Den offentlige underskud ventes således at forblive under 3 % af BNP inden for programmets tidshorisont. Ifølge programmet vil den offentlige gældskvote falde inden 2025, nærmere bestemt til 42,6 % i 2024 og 42,5 % i 2025. På grundlag af Kommissionens analyse forekommer risiciene for gældsholdbarheden at være lave på mellemlang sigt.
- (20) Resultattavlen for offentlige indkøb 2020 identificerede nogle flaskehalse i det offentlige indkøbssystem i Litauen, nemlig manglende samarbejde mellem indkøbsorganisationer, få eller ingen deltagere i udbud og overdreven fokus på priskriteriet. En bredere anvendelse af de igangværende bestræbelser på at fremme samarbejdsbaserede offentlige indkøb på tværs af kommuner, således at reformen også kommer til at omfatte centralregeringen, vil bidrage til at udvikle og udbrede bedste praksis og forbedre processernes samlede produktivitet og effektivitet. Dette vil også bidrage til øget finanspolitisk holdbarhed.
- (21) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterie 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer,

¹⁷ Hvis indikatoren er negativ (positiv), betyder det, at væksten i de primære udgifter ligger over (under) den økonomiske vækst på mellemlang sigt, hvilket er tegn på en ekspansiv (kontraktiv) finanspolitik.

¹⁸ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et neutralt bidrag på 0,0 procentpoint af BNP.

som skal gennemføres senest i 2026. Disse hjælper med at håndtere alle eller en betydelig del af de økonomiske og sociale udfordringer, der er skitseret i de landespecifikke henstillinger, som Rådet rettede til Litauen i forbindelse med det europæiske semester i 2019 og 2020, såvel som i alle landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt før datoen for vedtagelse af planen. Især fokuseres der i planen indgående på foranstaltninger til fremme af digitalisering og den grønne omstilling, sikring af sundhedsydelsers kvalitet og effektivitet, forbedring af den sociale beskyttelse, prioritering af uddannelse og innovation og forbedring af effektiviteten i den offentlige sektor.

- (22) Gennemførelsen af Litauens genopretnings- og resiliensplan forventes at bidrage til yderligere at fremme den grønne og den digitale omstilling. Foranstaltningerne til støtte for klimamål i Litauen omfatter et beløb, der svarer til 37,8 % af planens samlede tildeling, mens foranstaltningerne til støtte for digitale mål omfatter et beløb, der svarer til 31,5 % af planens samlede tildeling. En fuld gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen i overensstemmelse med de relevante milepæle og mål vil hjælpe Litauen med at komme sig hurtigt oven på covid-19-krisen og samtidig styrke landets modstandsdygtighed. Det er fortsat vigtigt systematisk at inddrage arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går ud over planen, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden.
- (23) Kommissionen godkendte partnerskabsaftalen med Litauen den 22. april 2022. Litauen fremlagde sin programmering vedrørende samhørighedspolitikken¹⁹ den 21. marts 2022. Litauen har i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 taget hensyn til de relevante landespecifikke henstillinger i forbindelse med programmeringen af midlerne under samhørighedsfondene for perioden 2021-2027. Dette er en forudsætning for at øge effektiviteten og få størst mulig merværdi af den finansielle støtte, der modtages via samhørighedsfondene, og samtidig fremme koordineringen, komplementariteten og sammenhængen mellem disse fonde og Unionens øvrige instrumenter og fonde. En vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten og af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken kræver også, at flaksehalesene for investeringer til støtte for den grønne og den digitale omstilling og en afbalanceret territorial udvikling fjernes.
- (24) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen skal håndtere, står Litauen også over for andre udfordringer, som knytter sig til primære og forebyggende sundhedsydelser, svagheder i planlægning og levering af sociale ydelser og en manglende strategi for socialt boligbyggeri. Det store omfang af unødvendige hospitalsindlæggelser og den høje dødelighed, der kan undgås gennem behandling og forebyggelse, viser, at der er behov for flere forebyggende foranstaltninger inden for litauisk sundhedspleje. Desuden begrænser manglen på og den ulige fordeling af sundhedspersonale adgangen til primær sundhedspleje. Ud over

¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiell støtte til grænseforvaltning og visumpolitik (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159).

sundhedsreformerne og -investeringerne i Litauens genopretnings- og resiliensplan er der behov for yderligere at styrke den primære sundhedspleje og forebyggelse. Manglende samarbejde mellem forskellige ministerier og andre offentlige organer og manglende behovsidentifikation hindrer en integreret levering af sociale ydelser. Ydelserne imødekommer heller ikke i tilstrækkelig grad de lediges behov. Litauens udgifter til socialt boligbyggeri, 10,31 EUR pr. indbygger (i faste 2010-priser) ligger betydeligt under EU-gennemsnittet på 101,58 EUR i 2019²⁰, hvilket fører til vedvarende mangel og lange ventelister. Kvaliteten af det sociale boligbyggeri, der stilles til rådighed, skal også forbedres. Genopretnings- og resiliensplanen omfatter vigtige foranstaltninger såsom en reform af mindsteindkomstordningen og skatte- og socialsikringssystemet samt en øget arbejdsløshedsforsikringsdækning. Disse foranstaltninger forventes at bidrage til at tackle nogle af de vigtigste udfordringer med hensyn til social beskyttelse, når de er gennemført. Ud over de foranstaltninger, der indgår i planen, er der imidlertid behov for en yderligere indsats for at forbedre planlægningen, kvaliteten og effektiviteten af de sociale ydelser og afhjælpe manglen på socialt boligbyggeri samt dets utilstrækkelige kvalitet.

- (25) I overensstemmelse med den opfordring, som EU's stats- og regeringschefer fremsatte i Versailleserklæringen, er formålet med REPowerEU-planen at udfase Den Europæiske Unions afhængighed af import af fossile brændstoffer fra Rusland så hurtigt som muligt. Med henblik herpå er man i dialog med medlemsstaterne i færd med at udpege de bedst egnede projekter, investeringer og reformer på nationalt, regionalt og EU-plan. Disse foranstaltninger skal reducere den samlede afhængighed af fossile brændstoffer og flytte importen af fossile brændstoffer væk fra Rusland.
- (26) Litauen er stærkt afhængig af energiimport, idet landet importerer omkring to tredjedele af sit bruttoelektricitetsbehov og det meste af sin olie og gas. Olie og gas udgør tre fjerdedele af landets energimiks. Indtil Ruslands invasion af Ukraine blev olie og gas hovedsagelig importeret fra Rusland. I 2020 stammede 42 % af Litauens naturgasimport fra Rusland (stort set på linje med EU-gennemsnittet på 44 %), mens andelen lå på 73 % for råolieimporten (højere end EU-gennemsnittet på 26 %)²¹. Efterspørgslen efter energi drives af en stor transportflåde, hvor den offentlige transport og jernbanerne fortsat er underudnyttede, en stor mængde energiineffektive bygninger og en meget energiintensiv industri, som tegner sig for 67 % af det samlede gasforbrug. En yderligere indsats for at reducere energiintensiteten i disse sektorer ved at fremme den industrielle omstilling, herunder innovative produktionsprocesser, og styrke anvendelsen af vedvarende energi vil mindske Litauens samlede afhængighed af energiimport. Litauen har forbedret sin energisikkerhed betydeligt ved at udvikle el- og gasforbindelser med nabomedlemsstater og gennem terminalen for flydende naturgas i Klaipėda. Generelt er Litauen nødsaget til at fortsætte sine bestræbelser på i højere grad at styrke det regionale samarbejde med sine naboer for at koordinere yderligere gasimport og udnytte regionale infrastrukturer effektivt. I den forbindelse vil gassammenkoblingen med Polen (GIPL), der er operationel pr. 1. maj 2022, og styrkelsen af andre gassammenkoblinger med nabomedlemsstater bidrage til at sikre energiforsyningen i regionen. Fuldførelse af den igangværende synkronisering med EU's kontinentale elnet, sikring af tilstrækkelig kapacitet til sammenkobling med

²⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SPR_EXP_FHO__custom_2036156/default/table?lang=en.

²¹ Eurostat (2020), import fra Rusland i forhold til den samlede import af naturgas, råolie og stenkul. For gennemsnittet for EU-27 er den samlede import baseret på import fra lande uden for EU-27. For Litauen omfatter den samlede import handel inden for EU. Råolie omfatter ikke raffinerede olieprodukter.

nabomedlemsstater og fælles projekter for vedvarende energi bør dog fortsat være en politisk prioritet. Det anbefales så vidt muligt at fremtidssikre nye infrastruktur- og netværksinvesteringer i forbindelse med gas for at lette deres langsigtede bæredygtighed, idet de fremover omstilles med henblik på anvendelse af bæredygtige brændstoffer. Der er behov for en yderligere forhøjelse af ambitionsniveauet med hensyn til at reducere drivhusgasemission og øge målene for vedvarende energi og energieffektivitet, hvis Litauen skal opfylde "Fit for 55"-målene.

- (27) Den hurtigere omstilling til klimaneutralitet og væk fra brugen af fossile brændstoffer vil medføre betydelige omstrukturingsomkostninger i adskillige sektorer, men Litauen vil som led i samhørighedspolitikken kunne trække på mekanismen for retfærdig omstilling til at mindske omstillingens socioøkonomiske virkning i de hårdest ramte områder. Litauen vil også kunne trække på Den Europæiske Socialfond Plus til at forbedre beskæftigelsesmulighederne og styrke den sociale samhørighed.
- (28) Rådet har på baggrund af Kommissionens vurdering gennemgået stabilitetsprogrammet 2022, og dets holdning²² afspejles i henstilling 1 nedenfor.
- (29) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euomedlemsstaternes økonomier og deres kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions virkemåde henstillede Rådet, at medlemsstaterne i euroområdet træffer foranstaltninger, herunder gennem deres genopretnings- og resiliensplaner, til at efterkomme henstillingen vedrørende den økonomiske politik i euroområdet. For Litauens vedkommende afspejles dette især i henstilling 1 og 2 nedenfor,

HENSTILLER, at Litauen i 2022 og 2023 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. sikre i 2023, at væksten i nationalt finansierede løbende udgifter er i overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs, under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine; være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation; øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed, bl.a. ved at anvende genopretnings- og resiliensfaciliteten, RePowerEU og andre EU-fonde; for perioden efter 2023, føre en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt; fremme et samarbejde om offentlige indkøb på centralt og kommunalt plan
2. fortsætte gennemførelsen af sin genopretnings- og resiliensplan i overensstemmelse med de milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse af 20. juli 2021; hurtigt afslutte forhandlingerne med Kommissionen angående programmeringsdokumenterne vedrørende samhørighedspolitikken for 2021-2027 med henblik på at påbegynde gennemførelsen
3. styrke primær og forebyggende pleje; mindske fragmenteringen i planlægningen og leveringen af sociale ydelser og forbedre deres personorientering og integration med andre tjenester; forbedre adgangen til og kvaliteten af socialt boligbyggeri

²² I henhold til artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

4. mindske den samlede afhængighed af fossile brændstoffer ved at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi, øge energieffektiviteten og dekarboniseringen af industri, transport og bygninger og sikre tilstrækkelig sammenkoblingskapacitet.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

*På Rådets vegne
Formand*